

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

O'quv ishlari bo'yicha prorektor
A.A.Elmuurodov
2024 yil “___” avgust

OTLARNING VETERINARIYA JARROHLIGI FANI BO'YICHA

SILLABUS

Magistratura mutaxassisligi uchun

Bilim sohasi:	800000	– Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	840000	– Veterinariya
Mutaxassislik:	70840107	– Trening va ot kasalliklari

Modul / FAN SILLABUSI
Veterinariya profilaktikasi va davolash
fakulteti
70840107– Trening va ot kasalliklari
mutaxassisligi

Fan nomi:	<i>Otlarning veterinariya jarrohligi</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	OV71108
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	240
Ma'ruza	50
Amaliy mashg'ulotlar	70
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	—
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori:	8
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Fanni o'qitishdan maqsad - – Otlarning veterinariya jarrohligi fani otlar tanasining turli sohalarida uchraydigan jarrohlik kasalliklarini o'rganish jarayonida axoli qaramog'ida hamda ixtisoslashgan otchilik xo'jaliklarida jarrohlik kasalliklarining kechishiga qarab ulami oldini olishning iqtisodiy samaradorligini o'rgatish; chorvachilikda bajariladigan veterinariya muolajalarini ishlab chiqarish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.
------------	---

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Hayvonlar anatomiyasi(1.13)
2.	Sitologiya, gistologiya va embriologiya (1.14)
3.	Hayvonlar fiziologiyasi (1.14)
4.	Veterinariya xirurgiyasi (1.22)

Ta'lim natijalari (TN)

Bilimlar jihatidan:

TN1	otlar veterinariya jarrohligi fanining zamonaviy muammolari va ularni yechish yo'llari, tananing turli sohalarida kasalliklarning kechish xususiyatlarini, ayg'irlar jinsiy a'zolari kasalliklari, oshqozon ichak kasalliklarini kechish xususiyatini tahminiy oqibati, alohida a'zo va to'qimalarning jarrohlik kasalliklari sabablari haqida tasavvurga ega bo'lishi lozim;
Ko'nikmalar jihatidan:	
TN2	<ul style="list-style-type: none"> otlarning bosh, bo'yin, ko'krak, qorin va oyoq sohalaridagi jarrohlik kasalliklarida zamonaviy konservativ va operativ davolash usullarini ilmiy nazariyasi, ayg'irlarning preputsii, urug'don va jinsiy a'zo o'smalarini, hayvonlar organlarining zamonaviy tekshirish usullarini, turli xildagi jarrohlik kasalliklar kechishini aniqlash, davolash va ushbu kasalliklarni oldini olish usullarinibo'lishi;
TN3	<ul style="list-style-type: none"> Ot kasalliklarning klinik belgilari va tekshirish natijalariga asosan tashhis qo'yish, jarrohlik kasalliklariga davolash o'tkazishda zamonaviy qurilmalardan foydalanish, kasalliklarni samarali va arzon usullar bilan davolash, oldini olish va hayvonlarning turli organlar kasalliklarini davolash uchun qo'llanadigan asbob-uskunalardan foydalanish, jarrohlik kasalliklarini zamonaviy davolash usullarini qo'llash, maxsuldor qoramollar, otlar va tuyalarda kasalliklarni davolashning jarrohlik usullarini bajara olish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

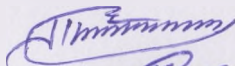
Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Otlarda boshning qo'shimcha bo'shliqlari va burun kasalliklari
M2	Otlarni operatsiyaga tayyorlash.
M3	Otlarining bosh sohasidagi xirurgik kasalliklar.
M4	Otlarining bo'yin sohasidagi xirurgik kasalliklar.
M5	Otlarda yag'rin, sohasidagi kasalliklar.
M6	Otlarda ko'krak sohasidagi kasalliklar.
M7	Otlarda bel sohasidagi kasalliklar.
M8	Otlarda qorin sohasidagi kasalliklar
M9	Otlarda tos sohasidagi kasalliklar
M10	Ayg'irlarda jinsiy organlarining jarrohlik kasalliklari
M11	Preputsii, urug'don va jinsiy a'zo o'smalar to'g'risida zamonaviy ma'lumotlar
M12	Biyaning jinsiy organlari jarrohlik kasalliklari
M13	Oyoq kasalliklari
M14	Yelka kurak bo'g'imining jarohatlari va yallig'lanishi.
M15	Otda yelka sohalaridagi kasalliklar

M16	Otda kurak sohasidagi kasalliklar
M17	Otda bilak sohasidagi kasalliklar
M18	Otda tirsak sohasidagi kasalliklar
M19	Otda bilaguzuk sohasidagi
M20	Otda kaft sohasidagi
M21	Otning sag'ri va son sohasidagi kasalliklar
M22	Tos-son bo'g'imining chiqishi va yallig'lanishi.
M23	Otda tizza va bolder, tovon bo'g'imi sohasidagi kasalliklar
M24	Otda tovon bo'g'imi sohasidagi kasalliklar
M25	Barmoq kasalliklari
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Otlarda jarohatlarni davolashning xususiyatlari.
A2	Otlarda yara va oqmalarni davolash.
A3	Toyda burun bo'shlig'ini rinoskopiya usullari bilan tekshirish.
A4	Katta yoshli toylarda alveolyar periodontitni davolash.
A5	Otda tishni ekstirpasiya qilish.
A6	Tashqi quloq yallig'lanishini davolash.
A7	Bo'yinturuq venaning yallig'lanishini davolash.
A8	Otlarda yag'rin sohasidagi gematoma va limfoekstravazatlarini, yag'ir kasalligini davolash.
A9	Chov – yorg'oq churrasini operativ davolash.
A10	Otda yelin so'rgichlari jarohatlari va sut sistemasi oqmalarini yopish hamda bitib qolishini davolash.
A11	To'g'ri ichakning chiqib qolishini to'g'rilash.
A12	Pararektal abscesslar va flegmonalarni davolash.
A13	Preputsiy va jinsiy a'zo lat eyishlari va jarohatlarini davolash.
A14	Jinsiy a'zo fibropapillomatozini davolash.
A15	Prostata bezining yallig'lanishini va gipertrofiyasini davolash.
A16	Otlarda yelka-kurak sohasidagi muskullarning fassikulyar miopatozni davolash.
A17	Otlarda pay kasalliklarini davolash tamoyillari.
A18	Otlarda bo'g'im kasalliklarini davolash tamoyillari.
A19	Otlarda yelka suyagining sinishini davolash.
A20	Otlarda tirsak bo'g'imining aseptik va yiringli yallig'lanishlarini davolash.
A21	Otlarda bilaguzuk bo'g'imining jarohatlarini davolash.
A22	Otlarda kaft sohasidan o'tadigan paylarning yallig'lanishini davolash.
A23	Otlarda tos – son bo'g'imining chiqishini davolash.
A24	Otlarda tizza qopqoqchasi chiqishini davolash.
A25	Ot tuyoqlarini tozalash va qirg'ish, taqalash texnikasi.
A26	Bilaguzuk bursasi kasalliklari.

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29 avgustdagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

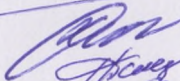
Mazkur Sillabus "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrasining 2024 yil ___ avgustdagi ___ sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

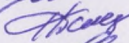
R. Ro'ziqulov

Fakultet dekani

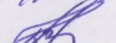
Sh. Qurbonov

Kafedra mudiri

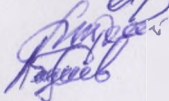

B. Narziyev

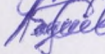
Tuzuvchilar

H. Niyozov

R. Tashtemirov

S. Abdiyev

o'zlashtirgan bo'lsa.

➤ **v) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- **g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz**

2 baxo bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	X.B.Niyozov – SamDVMCHBU, “Veterinariya jarrohligi va akusherlik” kafedrası professori, veterinariya fanlari doktori S.B.Abdiyev – SamDVMCHBU, “Veterinariya jarrohligi va akusherlik” kafedrası katta o'qituvchisi v.f.f.d PhD B.I.Kokilov – SamDVMCHBU, “Veterinariya jarrohligi va akusherlik” kafedrası asisstanti
E-mail:	niyozov.60@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Veterinariya jarrohligi va akusherlik” kafedrası
Taqrizchilar:	O.U.Kuldashev – Veterinariya ilmiy-tadqiqot instituti, “Veterinariya va urchitish patologiyasi” laboratoriyasi mudiri, v.f.d., kata ilmiy xodim. M.M.Allamurodova – Samarqand viloyati hayvonlar kasalliklari va oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi davlat markazi direktori.

A27	Barmoq bo'g'imlarining kasalliklari.
A28	Tushoq bo'g'imi sohasidagi dermatit va ekzemalar.
A29	Katta boldir, kichik boldir nervlarning falajlari
A30	Sag'ri muskullarining fassikulyar miopatozi
A31	Tos-son va tiza bo'g'imlarining chiqishi va yallig'lanishi.
A32	Katta boldirning old muskuli va kichik boldirning uchini muskulining uzilishlari
A33	Kichik va katta boldir suyaklarning sinishlari.
A34	Sakrash bo'g'imi kasalliklari.
A35	Kaft sohasidagi jarohatlar va lat yeyishlarining nazariy asoslari.

Mustaqil ta'lim (MT)		120 soat
MT 1.	Otlarni xirurgik tekshirish usullari.	4 soat
MT 2.	Otlarni zamonaviy fiksatsiya qilish usullari.	2 soat
MT 3.	Kasal otlarni saqlash va oziqlantirish.	2 soat
MT 4.	Xirurgik kasal otlarni reanimatsiya qilish.	4 soat
MT 5.	Otlarni jag' bo'g'imi kasalliklari.	2 soat
MT 6.	Otlarda noxona kasalligini davolash.	4 soat
MT 7.	Otlarni og'iz bo'shlig'i kasalliklari.	2 soat
MT 8.	So'lak bezi va so'lak yo'llari kasalliklari.	2 soat
MT 9.	Otlarda tag'naq kasalligini konservativ davolash.	4 soat
MT 10.	Tish kasalliklari.	2 soat
MT 11.	Tish tosh kasalliklari.	4 soat
MT 12.	Milk va lunj kasalliklari.	2 soat
MT 13.	Yelin kasalliklari.	4 soat
MT 14.	To'sh suyagi kasalliklari.	2 soat
MT 15.	Bel muskullari va umurtqalari kasalliklari.	4 soat
MT 16.	Varikosele. Gidrosole.	2 soat
MT 17.	Diafragmal dabbalar	2 soat
MT 18.	Urug'don o'smalari.	2 soat
MT 19.	Urug'don tizmachasi kasalliklari.	4 soat
MT 20.	Otlarning papillamatoz kasalliklari.	2 soat
MT 21.	Periorxit. Orxit va epididimitlar	4 soat
MT 22.	Ayg'irlarni bichishdan so'ng asoratlar	2 soat
MT 23.	Tanosil sarkomaning tarqalishi va uni jarrohlik yo'l bilan davolash	2 soat
MT 24.	Pastki jag' bo'g'imining jarohatlari va yallig'lanishi.	2 soat
MT 25.	Shox shikastlanishlari.	2 soat
MT 26.	Yelinni sovuq urish.	4 soat
MT 27.	Pararektal oqmalar.	2 soat
MT 28.	Spondiloartrit.	2 soat
MT 29.	Umurtqalar sinishi.	2 soat
MT 30.	O'pka, chov, urg'ochi itlarda chov, oraliq, qorinning travmatik churrallari.	4 soat

MT 31	Yelinning jarohlik kasalliklari.	2 soat
MT 32	Tos, dumg'aza suyaklari va dum umurtqalari sinishlari.	2 soat
MT 33	Dumg'aza-quymich birikmasining cho'zilishi	2 soat
MT 34	Urug' pufakchalarining yallig'lanishi.	4 soat
MT 35	Jinsiy a'zo jarohatlari va lat yeyishlari.	2 soat
MT 36	Yelka bo'g'imining artrozi.	4 soat
MT 37	Tiza bo'g'imining chiqishi va yallig'lanishlari.	2 soat
MT 38	Kaft suyaklarining yiringli ostiti va osteomieliti	2 soat
MT 39	Kunjutsimon suyaklarning sinishi.	2 soat
MT 40	Qorin aortasi tarmoqlarining trombozi.	4 soat
MT 41	Bo'yin sohasi gigromalari.	2 soat
MT 42	Tirsak sohasi gigromalari.	2 soat
MT 43	Sag'ri va son muskullari kasalliklari.	2 soat
MT 44	Bo'g'imlar artrozi.	2 soat
MT 45	Tovon bo'g'imi sohasidagi tendovaginitlar.	2 soat
MT 46	Suyak sinishlarini osteosintez usullari bilan davolash	2 soat

Asosiy adabiyotlar

1.	Tashtemirov R.M., Karimov M.G. Ortopediya, o'quv qo'llanma, "Sharq", Toshkent. 2013
2.	Tashtemirov R.M. Hayvonlarning mintaqaviy jarrohlik kasalliklari, o'quv qo'llanma. "Sharq", Toshkent, 2017
3	Тимофеев С.В., Филиппов Ю.И и др. «Общая хирургия животных» Москва, "Зоомедлит". 2007.

Qo'shimcha adabiyotlar

1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 52 b.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezigulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 36 b.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 b.
4.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
6.	Dean A. Hendrickson and A. N. (Nickie) Baird. Turner and McIlwraith's Techniques in Large Animal Surgery, 4th Edition. © 2013 John Wiley & Sons, Inc. Published 2013 by John Wiley & Sons, Inc.

7.	David Weaver, Owen Atkinson and others Bovine surgery and lameness, third Edition, US, 2018.
Axborot manbaalari	
1.	www. Ziyonet.uz
2.	www.veterinariya.meditisnasi.uz
3.	www.sea@mail.net21.ru
4.	www.veterinary@actavis.ru

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon etib olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni